

Klædefabrikken – nu privatbolig

I udkanten af Troense by fører stien dig ind gennem Kohaveskoven, som løber langs med Valdemars Slot. Her kan du se de formodede rester efter Troenses tidligere klædefabrik, hvor over 100 spindere og vævere i 1700-tallet var i sving med at omdanne råvarer som hør, uld og importeret bomuld til brugbart klæde. Fabrikken var et tidligt forsøg på at skabe industriel virksomhed på basis af husflid, og igangsætteren var atter Niels Juel, der med egne midler og penge fra stien kunne indkalde eksperter fra Tyskland. Den nuværende bygning har siden været såvel skovridter- som præstebolig.

5 Klædefabrikken – fra garn til klæde

gjorde Troense til foregangsby på Tåsinge. Byen med dens Grønmege er fredede. Søfartssamlingerne i smukke bindingsværkshuse er fredede. Søfartssamlingerne i Troense er indrettet i den gamle skolebygning fra 1790, og for-tæller gennem spændende udstillinger om søfarten og byen.

Valdemars Slot og Tåsinge. Valdemars Slot er et af Danmarks smukkeste byer er skippetbyen Troense. Den er anlagt i 1700-tallet af kammerherre Niels Juel (1696-1766), en efterkommer til søhølen af samme navn og dengang ejer af Valdemars Slot og Tåsinge. Troenses skibsbyggeri har siden 1700-tallet været kendt for dets høje kvalitet, og byen har været berømt i hele landet som lærested for vorde skibsbyggere.

Men Troense er mere end blot en skippetby. Ud over at være knudepunkt for sejlads og ljerthandel med andre lande, og dermed hjemsted for mange søfolk og deres familier, var den også vækstpunkt for såvel industri som frugtavl. Niels Juel fik skaffet hollandske vævere til byen og en blomstrende industri med produktion af klæde voksede op. Omkring alle huse i Troense blev der planter frugttræer. Det blev begyndelsen på en havekultur med mange nytte- og prydhaver, som siden

gjorde Troense til foregangsby på Tåsinge. Byen med dens Grønmege er fredede. Søfartssamlingerne i smukke bindingsværkshuse er fredede. Søfartssamlingerne i Troense er indrettet i den gamle skolebygning fra 1790, og for-tæller gennem spændende udstillinger om søfarten og byen.

4 Troense – en skipper- og haveby

Ulykkelig kærlighed førte dem i døden

Elvira Madigan var dansk-norsk cirkusprinsesse og i 1887 møder hun under en optræden i Kristianstad den noget ældre og gifte officer Grev Sixten Sparre. Det bliver starten på en stormfuld men uholdbar kærlighedsaffære. I maj 1889 flygter de sammen til Danmark, hvor de slår sig ned flere steder bl.a. i Svendborg og til sidst i Troense på Tåsinge. En julidag i 1889 tager de på udflugt i Nørreskov. Han skyder hende og dernæst sig selv. Hun blev 21 år, han 35. Umulig kærlighed og elendig økonomi var årsagen. Parret ligger begravet under det store egetræ på Landet kirkegård midt på Tåsinge.

Hele historien og tragedien kan opleves på Taasinge Museum i Bregninge (www.taasinge-museum.dk.)

Kongens pompøse herresæde

Valdemars Slot er en af Sydflens største hovedgårde. Den omtales første gang i 1300-tallet under navnet Kærstrup, men i 1639 bliver en ny hovedbygning, et rigtigt slot, bygget til kong Chr.IV og Kirsten Munk's søn og tronarving, grev Valdemar Christian. Slottet får derfor navnet Valdemars Slot. Materialer fra Kærstrup bliver genanvendt, herunder de store egebjælker fra middelalderen. De bærer gulvet i riddersalen. Ærgerrige familiemedlemmer foranlediger, at Valdemar Christian aldrig får lov til at slå sig ned på slottet. Han bliver heller ikke konge da hans far dør. Hoffet og regeringen foretrækker hans halvbroder, Frederik III, Danmarks første enevoldshersker. Efter et mislykket forsøg på at få ham gift med et russisk prinsesse, bliver Valdemar Christian sat i udenlandsk krigstjeneste. Han dør i 1648 under et felttog i Polen. Slottet forbliver i kronens varetægt til 1678, hvor den danske søhelt, admiral Niels Juel, får hele Tåsinge som gave af kongen for at have vundet slaget i Køge bugt. Han køber straks Valdemars Slot, som siden har været stamhus for slægten Juel, der gennem generationer udvikler landbruget og frugtavl på Tåsinge med moderne dyrkningsmetoder. Gamle frugttræer har overlevet i Troenses baghaver helt frem til 1960'erne!

Kolofon

Udgiver: Svendborg Kommune, oktober 2015
 Redaktion/tekst: Naturturisme I/S, Naturbureauet og Erik Møller Nielsen
 Fotograf: Erik Møller Nielsen, Henriette Mørck og Sydflens Turistbureau
 Kortgrundlag: Kort- & Matrikelstyrelsen - copyright
 Layout / tryk: trykteam.svendborg.a/s

På det nordligste Tåsinge ligger naturseverdigheden Skansen. Den græsklædte odde er et uopdyrket men afgræsset overdrev med mange spændende urter og buske. Bag Skansen ligger Vindeby Nor, en lav og fugtig strandeng, der som odde er yngleplads for mange fugle, bl.a. vibe og strandskade. Fra Skansen er der en flot udsigt over hele Svendborg Havn, og du er tæt på sejladsen gennem Svendborgsund. Det gamle vete-ranski, M/S Helge, lægger bl.a. til ved Vindebyøre lige øst for, hvor du om bord kan få en seværdig sejlur gennem Svendborgsund.

3 Skansen

Vindeby var indtil Svendborgsundbroen åbnede, øens æld-gamle lægested til Svendborg. Den første danskkbyggede dampfærge, hjuldamperen Fritz Juel, blev sat i overfart her i 1872. Damprens-to-cylinndrede maskine og dampfløje kan du se på Svendborg Museum. Vindeby lærgehavn er nu lysbåde-havn, hvor den brede midtermole med brohoved alleryders er fra den gamle lærgehavns tid.

2 Vindeby – Tåsinges ældgamle lægested

Vindeby lærgehavn

Den imponerende bro over Svendborgsund blev åbnet i 1966 af den daværende tronfølger, prinsesse Margrethe. En lang epoke med travle, små motorfærger løflende mellem Svendborg og Tåsinge sluttede. Broen er 33 m høj og 1,2 km lang. Den byder på en fantastisk udsigt over Svendborgsund til begge sider og store dele af Sydlyn og Tåsinge. Mod vest ligger den lille ubeboede ø Iholm, hvor der i 1853 blev fundet en sølskat fra vikingetiden. Skaten er nu udstillet på Svendborg Museum. Lærger borte ser du Skarø, og i klart vejr nordspidsen af Ærø!

1 Broen over Sundet

Færdsel og ophold på stien

Øhavsstien er lavet for vandrere og er markeret med afmærkningspæle hele vejen. På din tur beder vi dig vise hensyn og overholde nedenstående.

- Hele stien er åben for færdsel fra klokken seks morgen til solnedgang.
- Hunde skal føres i snor.
- Færdsel er på privat ejendom. Tag hensyn til ejerne, vær hensynsfuld, og smid ikke affald.
- Teltovernatning skal foregå på lejr- eller campingpladser eller andre steder, hvis ejeren giver lov.
- I tilfælde af jagt kan stien være lukket, men du vil på stedet blive informeret om en alternativ rute.

Kaffepletter

For at give dig flere muligheder for at nyde din medbragte mad eller kaffe, er der lavet 10 kaffepletter langs Øhavsstien. Kaffepletterne er smukt placerede opholdspladser, hvor du også får information om lokalområdet samt inspiration til leg med børn og børnebørn. Kaffepletterne er markeret på kortet, derudover findes flere opholdspladser langs Øhavsstien.

Guidebog over Øhavsstien

Der er udgivet en guidebog over Øhavsstien, der indeholder detaljerede turbeskrivelser, en præsentation af natur- og kulturværdierne i Det Sydflenske Øhav, samt praktiske informationer om bl.a. overnatnings- og indkøbsmuligheder. Guidebogen findes på dansk, tysk og engelsk – og kan købes på de lokale turistbureauer og hos boghandlere.

Transport

Du kan komme rundt på Sydlyn og Tåsinge med FynBus som har flere ruter i området. Se køreplaner på www.fynbus.dk eller kontakt FynBus på tel. +45 6311 2233.

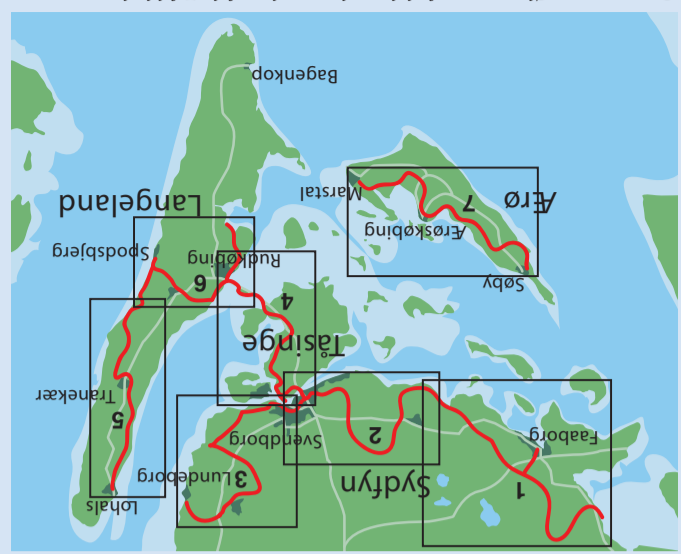
Vil du vide mere

Sydflens Turistbureau, www.visitsydlyn.dk, tel. +45 6223 5700 – information om overnatning mv.

Svendborg Museum, www.svendborgmuseum.dk, tel. +45 6221 0261 – information om Svendborg og omegns historie.

Øvrig information om Øhavsstien og Det Sydflenske Øhav, www.detsydflenskeohav.dk

Oversigt over Øhavsstiens forløb med angivelse af de 7 folderkort, som er udgivet

Øhavsstien er en 220 kilometer lang sti, som omkranser Det Sydflenske Øhav. Stien går fra Faldsled på Sydlyn til Lundeby på Østlyn. Fra Lohals til Rudkøbing på Langeland og videre fra Marsdal til Søby på Ærø.

En oplevelse for vandrere

Denne strækning af Øhavsstien går fra Svendborgsundbroen i nord over Tåsinge og Sjø til Rudkøbing i syd. På turen kommer du igennem den idylliske, gamle og helt unikke skippetby Troense. Herfra er der en fantastisk udsigt til Thurø tværs over smukke Valdemars Slot og langs den flotte Lunkebugt. I Rudkøbing kan du vælge at tage Øhavsstien videre mod syd til Henninge Nor eller mod Lohals i nord. Rigtig god fornøjelse!

Øhavsstien fra Svendborg til Rudkøbing – 26 km

Troense

Ormerenden

6 Valdemars Slot – en spændende kulturoplevelse

Yderst på Slotshage ligger det imponerende Valdemars Slot, som har været i slægten Juels eje siden 1677. Her kan du vælge at nyde det smukke slot udefra, vandre i den flotte slotspark, bade fra den fine badestrand eller besøge nogle af de museer, som er indrettet i bygningerne. Du finder Jagt- og Trofæmuseumet, et Slots- og Herregårdsmuseum med 25 fuldt møblerede rum, og Danmarks Museum for Lystsejls. Veteranskibet M/S Helge anløber hér, hvorfra du kan sejle til Grasten på Thurø, Christiansminde øst for Svendborg, Vindebyøre på Tåsinge og til Svendborg. Læs mere om Valdemars Slots historie på bagsiden af folderen.

7 Den gådefulde Ormerende

Stien går ind i Dyrehaven og Nørreskoven hvor du, i den sydlige del af skoven ved stranden, passerer Ormerenden. Den løber én km ind i landet, er 6-12 m bred, og har været 3-4 m dyb. Den peger mod det gamle borganlæg Kærstrup fra 1300-tallet, hvor til der desværre ikke er offentlig adgang. Rendens formål er uvis, men der har været mange formodninger i årenes løb. Én af dem går på, at det var en kanal der har muligvis gjort transport med godspramme op til Kærstrup. Et sagn fra 1823 beretter om en kæmpe lindorm der skulle have banet sig vej ind fra Lunkebugten, og derved dannet den lange rende. Arkæologiske undersøgelser vil måske engang i fremtiden kunne komme sandheden nærmere.

8 Nørreskov – vidne til et drama og historie

I den flotte skov, Nørreskov, lige syd for Valdemars Slot går stien ude langs kysten. Ren idyl. En modsætning til dramaet inde mellem træerne, hvor en mindesten står netop det sted, hvor to pistolskud flængede skovens dybe stille ro. Kærlighedsdramaet mellem Elvira Madigan og Sixten Sparre sluttede tragisk dén sommerdag i 1889. Læs mere om dramaet på bagsiden af folderen.

Nørreskov er en meget frodig og varieret skov med store og smukke bøge- og egebevoksninger. Et af Danmarks ældste og største egetræer, Ambrosiusegen, står ved skovens indgang i nord. Med en omkreds på 7,5 m er den omkring 400 år gammel, altså jævnaldrende med Valdemars Slot. Digteren Ambrosius Stub var ung skriver og huspoet ved Valdemars Slot i 1748-50, og yndede at sidde under egen og læse – deraf navnet!

9 Tidevandsbugten

Stien fortsætter langs den smukke Lunkebugt. Hér gør trækfugle ophold for at hvile og finde føde. Der er meget lavvandet i bugten, og kombinationen af kraftig vind og tidevand tømmer store dele af bugten for vand. Den bliver dermed et velegnet sted både for mange lystfiskere og vadefugle, der her finder sandorme overallt. Mellem Troense og Valdemar Slot tæt ved Lunkebugten udspandt et drama sig i 1955. En 18 meter lang sejhval fra Nordatlanten strandede inde på lavt vand. To fiskere fra Thurø forsøgte at trække den ud på dybere vand, men det mislykkedes. Det imponerende skelet kan du se på museet, Naturama, i Svendborg.

Lunkebugten

10 Tvede skov og Vemmenæs

Lige nord for Siødæmningen drejer stien ind gennem Tvede Skov – en tæt kystskov med mange store og imponerende træer, især bøgetræer. Mod øst strækker halvøen Vemmenæs sig ud i Lunkebugten. Herfra sejlede der førhen færge til Rudkøbing, og Vemmenæs Færgegård var da overnatningssted for de rejsende. I 1962 blev Langelandsbroen indviet og i 1964 Siøbroen – dermed var færgesejlsadsen slut. Fra Vemmenæs kan du i klart vejr se Storbæltsbroens høje pyloner, Siø samt store dele af Langeland.

11 Én ø, én gård og én skole

Siø er en lille flad ø på kun 125 ha. Her lå oprindeligt flere øer: Skovø, Sidø og Store og Lille Fugleholm. De uinddagede øer blev brugt til sommergræsning af dyr fra Langeland. I 1861 blev øerne inddæmmede for at skabe dyrkbar jord, og det blev starten på én sammenhængende ø, Siø. I alt syv kilometer diger og flere pumper holder nu Siø tør. I dag er det primært frøavl og svineproduktion, der præger øen. Midt på øen ligger en slægtsgård, hvis nuværende familie siden 1922 har været ejere af øen. Husene rundt på øen var oprindeligt medarbejderboliger til gårdens folk, og lige bag selve gården ses øens skolebygning, hvor 1 lærer underviste øens syv-otte børn. Frem til omkring 1950 var der skole på Siø.

M/S Helge

